

της, δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ καταβάλλῃ, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, τὴν προῖκα ταύτην εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας, καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια τὴν κληρονομίαν ταύτην.

Πῶς εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σας ; συγχωρεῖ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ὑπανδρευμένην θυγατέρα νὰ συνεισφέρει τὴν προῖκα της εἰς τὴν κληρονομίαν, καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδέλφια της, ἢ τὴν ὑποχρεώνει νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν προῖκα της ; ἢ ἔχει ἄλλην τινὰ περὶ τούτου διάταξιν ;

Ζήτημα 7. Ἄν ἡ θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, λαμβάνει, κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον, τὸ μερίδιον τῆς κληρονομίας της, καὶ οἱ ἀδελφοὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν προικίσουν δίδοντές της ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦτο.

Ἡ τοπικὴ σας συνήθεια τί διατάσσει ; Ἄν οἱ γονεῖς ἀποθάνουν καὶ ἀφήσουν θυγατέρα ἀνύπανδρον, δίδει ἡ συνήθεια εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὸ δικαίωμα νὰ προικίσουν, ὥς οἱ γονεῖς, τὰς ἀδελφάς των ; ἢ μοιράζουν αὗται μὲ ἐκείνους ὥς κληρονόμοι, κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον ; ἢ φυλάττει ἄλλην καμμίαν τάξιν, καὶ ποίαν ;

Ζήτημα 8. Ὁ γραπτὸς νόμος θεωρεῖ τὴν προῖκα ὡς κτῆμα σχεδὸν ἀναφαίρετον τῆς κοινότητος τοῦ γάμου, μὲ ἄλλους λόγους, ἢ προῖξ δὲν ἀνήκει, συνεστῶτος τοῦ γάμου, εἰς μόνην τὴν γυναῖκα, ἀλλ' εἶναι κοινὴ καὶ δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ διὰ τὰ ἐκ τοῦ γάμου γεννώμενα παιδιά. Ὁ ἄνδρας ἔχει μὲν τὴν διαχείρισιν τῆς προικὸς, καὶ τὴν ἐπιστατεῖ· ἀλλ' οὔτε αὐτός, οὔτε ἡ γυνή, ἡτις τὴν ἐφεροῦν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, δὲν δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσῃ, ἢ γοῦν νὰ τὴν πουλήσῃ ἢ νὰ τὴν χαρίσῃ.

Τί διατάσσει ἡ τοπικὴ σας συνήθεια ; θεωρεῖ τὴν προῖκα ὡς κτῆμα ἀνεκποίητον, ἢ συγχωρεῖ τὴν γυναῖκα ἡτις τὴν ἐφεροῦν, ἢ τὸν ἄνδρα, ὅστις τὴν διοικεῖ, νὰ τὴν ἐκποιήσῃ ; Καὶ ἂν συγχωρῇ τοῦτο, τίνας θέλησας, τοῦ ἀνδρός ἢ τῆς γυναίκος, ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐκποίησιν ; ἢ χρειάζεται ἡ κοινὴ συγκατάθεσις καὶ τῶν δύο ; καί, τέλος, φθάνει ἄρᾳ γε νὰ θελήσῃ τὸ ἀνδρόγυνον, ἢ ὁ εἰς τῶν συζύγων, καὶ γίνεται χωρὶς ἄλλην ἐξέτασιν ἢ ἐκποίησις τῆς προικὸς ; ἢ συγχωρεῖται μόνον δι' ἀνάγκας τοῦ γάμου ἰσχυράς ; καὶ ποίας ; . . . ».

830

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 25 Ἀπριλ., Δημογεροντίας Σίφνου εἰς ἄνω-
τέρῳ ἐγκύκλιον,

ἐν 49, σ. 163–166.

« . . . Β' . . . ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι, ὅτι οἱ γονεῖς χρεωστοῦν νὰ ἀφήσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰ τέκνα των ὅλην των τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ιδιόκτητον καὶ ὅσην ἔχουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των. Ἐχουσι δὲ τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσωσιν ἐλάχιστον μέρος αὐτῆς διὰ ψυχικὴν των σωτηρίαν, ἢ πρὸς χάριν, ἔνεκα ἐκδουλεύσεων. Ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει πρὸς τούτοις τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς γονεῖς, ὅταν στερεῶνται τῶν πρὸς τὸ ζῆν μέσων, νὰ ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὰ προικοδοτηθέντα εἰς τὰ τέκνα των πράγματα, ἀναλόγως ἀπὸ τὴν προῖκα ἐκάστων, πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκαιῶν . . . Δ' . . . Ἐχει δὲ τὸ δικαίωμα ὁ ἐπιζῶν σύζυγος νὰ καρποῦται τὴν κτηματικὴν καὶ χρηματικὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος, ἐνόσφ ζῇ ἄγαμος, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποξενώσῃ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς κτηματικῆς ἢ χρηματικῆς περιουσίας. Καὶ ἐὰν ἔχῃ τέκνα, ἀποθανόντα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου, δὲν ἔχει ἐπίσης τὸ ἐπιζῶν μέρος κανένα δικαίωμα κληρονομίας. Τὴν δὲ κοινὴν περιουσίαν, τὴν συνι-

σταμένην εἰς σκεύη ἢ εἶδη, τὰ ὅποια δὲν δίδουν καμμίαν ἐπικαρπίαν, τὰ παραλαμβάνουν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς . . . Ε' . . . Ζῶντες δὲ οἱ γονεῖς, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προικίσωσι κατὰ τὴν θέλησίν των . . . ΣΤ' . . . τὰ προικοδοτηθέντα τέκνα, εἴτε ἀρσενικὰ εἴτε θηλυκὰ, ὑποχρεοῦνται ἀπὸ τὴν τοπικὴν συνήθειαν νὰ εὐχαριστῶνται εἰς μόνην τὴν προῖκα των, καὶ δὲν ἔχουν κανὲν δικαίωμα ἐπὶ τῆς καταλειφθείσης κληρονομίας, ἐὰν οἱ γονεῖς ἀποθάνωσιν ἀδιάθετοι . . . Η' . . . ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι, ὅτι ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς . . . ἐκποιεῖται μὲ κοινὴν συγκατάθεσιν τῶν συζύγων. Ἐὰν δὲ ἡ γυνὴ εἰς ἀπουσίαν τοῦ ἀνδρός, δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας ἐκποιήσῃ μέρος ἢ τὴν ὅλην προῖκα τῆς, ἡ τοῦ ἀνδρός τῆς, ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, νὰ λάβῃ ὀπίσω τὴν ἐκποιηθεῖσαν περιουσίαν, πληρῶνων τὴν τιμὴν αὐτῆς».

« . . . Παρὰ τὰς ἐκτεθείσας τοπικὰς συνηθείας, ὑπάρχουν εἰσέτι καὶ αἱ ἀκόλουθοι :
Α' — Ἡ γυνή, ἀπόντος εἴτε παρόντος τοῦ ἀνδρός, δύναται νὰ δανεισθῇ (ἢ νὰ συνεγγυηθῇ) μὲ ὑποθήκην τῆς ἰδίας τῆς προικὸς.

Β' — Ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς ὑποχρεοῦται εἰς τὰ χρέη τοῦ ἀνδρός, ὅταν δὲν εἶναι ἔμπορος καὶ ὅταν δὲν ἐξαρκέσῃ ἡ ἰδία προῖξ(;) τοῦ ἀνδρός πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους.

Ὅταν δὲ ὁ ἀνὴρ δὲν(;) εἶναι ἔμπορος, ἡ προῖξ τῆς γυναικὸς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὰ χρέη τοῦ ἀνδρός, ἐὰν ἐκεῖνος χρεωκοπήσῃ, ἐκτὸς ὅταν ἡ γυνὴ ἔχει ὀφειμένην ἀτομικὴν ἐγγύησιν.

Γ' — Περὶ ὁμόρων. Εἰς τὰς πωλήσεις ἀκινήτων κτημάτων, προτιμῶνται οἱ γονεῖς, τέκνα καὶ ἀδελφοὶ καὶ μετὰ τούτους οἱ γειτνιαζόντες, εἴτε ὅμοιοι τοῦ πωληθέντος κτήματος. Ἡ αὐτὴ συνήθεια φυλάττεται καὶ ἐὰν ἐκτεθῇ εἰς δημοπρασίαν.

Οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσπᾶσιν, οἱ μὲν παῖδες τὰ πωληθέντα κτήματα, εἰς ἀπουσίαν των ἀπὸ τοῦ γονεῖς των καὶ ἀνάπαλιν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τοῦ ἀδελφούς, ἀλλὰ μὲ τὰς ἀκολουθοῦντας ὑποχρεώσεις. 1. Νὰ κατοικήσωσι σταθερῶς εἰς τὴν πατρίδα καὶ νὰ γίνωσι πολῖται. 2. Νὰ πληρώσωσι τὴν τιμὴν τῶν πωληθέντων κτημάτων ἐξ ἰδίας καταστάσεως καὶ ὄχι ἐκ δανείων καὶ τοῦτο ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ὥρας φθάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα. καὶ 4. Νὰ ἀποσπᾶσιν τὸ ὅλον καὶ ὄχι μέρος αὐτῶν.
Δ' — Εἰς τὰς συμβαινούσας χρεωκοπίας προτιμῶνται οἱ ἐντόπιοι δανεισταὶ καὶ ἀποκλείονται οἱ ξένοι δανεισταί, κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν».

831

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 11 Μαΐου, Γεωργίου Καλογνώμου, ἐκ

Χίου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν 87, σ. 299-306.

« . . . Περὶ μισθώσεων, ἐπικαρπιῶν καὶ γεωργικῶν νόμων ὀλίγα τινὰ ἔθιμα ὑπάρχον, ὁ Νόμος τοῦ Ἀρμενοπούλου, πολλάκις κακῶς ἐφηρμοσμένος, διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν κριτῶν, ἴσχυεν ἐν γένει».

« . . . ἄλλα δὲ (ἔθιμα) γεννηθέντα ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ζυγοῦ, ὅστις μᾶς κατεπίεξε . . . παραλείπω ὡς ἀσύγκλωστα».

832

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 26 Ἰουνίου, Δημογεροντίας Ἀνατ. Σπάρτης,

εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

